

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο πενταμελές τμήμα)
της 20ής Φεβρουαρίου 2001 *

Στην υπόθεση T-112/98,

Mannesmannröhren-Werke AG, με έδρα το Mülheim an der Ruhr (Γερμανία),
εκπροσωπούμενη από τους M. Klusmann και K. Moosecker, δικηγόρους, με τόπο
επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον K. Wiedner,
επικουρούμενο από τον M. Hilf, καθηγητή, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως C(98) 1204 της Επι-
τροπής, της 15ης Μαΐου 1998, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 11, παρά-
γραφος 5, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (πρώτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, A. Potocki, A. W. H. Meij, M. Βη-
λαρά και N. J. Forwood, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας
της 23ης Μαΐου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

- 1 Οι παράγραφοι 1, 4 και 5 του άρθρου 11, με τίτλο «Συλλογή πληροφοριών», του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), έχει ως εξής:

«1. Η Επιτροπή κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί βάσει του άρθρου 89, και των διατάξεων, οι οποίες θεσπίζονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 87 της συνθήκης, δύναται να συγκεντρώνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες από τις κυβερνήσεις και τις αρμόδιες αρχές των Κρατών μελών, καθώς και από τις επιχειρήσεις και τις ενώσεις επιχειρήσεων.

[...]

4. Τις πληροφορίες υποχρεούνται να παράσχουν οι ιδιοκτήτες των επιχειρήσεων ή οι αντιπρόσωποί τους και στην περίπτωση νομικών προσώπων, εταιρειών, ή ενώσεων χωρίς νομική προσωπικότητα, τα πρόσωπα τα οποία τις εκπροσωπούν σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό.

5. Αν μία επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων δεν παρέχει τις αιτούμενες πληροφορίες εντός της καθορισμένης από την Επιτροπή προθεσμίας ή τις παρέχει κατά τρόπο ελλιπή, η Επιτροπή τις ζητεί με απόφαση. Η απόφαση καθορίζει ακριβώς τις αιτούμενες πληροφορίες, ορίζει εύλογη προθεσμία εντός της οποίας οι πληροφορίες πρέπει να παρασχεθούν και αναφέρει τις κυρώσεις οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, περίπτωση β', και στο άρθρο 16, παράγραφος 1, περίπτωση γ', καθώς και το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο κατά της αποφάσεως.»

- 2 Το άρθρο 16, με τίτλο «Επιβολή χρηματικών ποινών», του ίδιου κανονισμού έχει ως εξής:

«1. Η Επιτροπή δύναται με απόφαση να επιβάλλει στις επιχειρήσεις και τις ενώσεις επιχειρήσεων χρηματικές ποινές ύψους πενήντα μέχρι χιλίων λογιστικών μονάδων ανά ημέρα καθυστερήσεως από την ημερομηνία που θα ορίσει στην απόφασή της, για να τις υποχρεώσει:

[...]

- γ) να παράσχουν με τρόπο πλήρη και ακριβή κάθε πληροφορία που έχει ζητήσει με απόφασή της κατ' εφαρμογή του άρθρου 11, παράγραφος 5,

[...]»

- 3 Εξάλλου, το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ), της 4ης Νοεμβρίου 1950, ορίζει:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθεί δικαίως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας αστικής φύσεως [...]

2. Παν πρόσωπον κατηγορούμενο επί αδικήματι τεκμαίρεται ότι είναι αθών μέχρι της νομίμου αποδείξεως της ενοχής του.»

Πραγματικά περιστατικά της διαφοράς

- 4 Η Επιτροπή κίνησε διαδικασία έρευνας όσον αφορά την προσφεύγουσα καθώς και άλλους παραγωγούς χαλυβδοσωλήνων. Κατά την έρευνα αυτή προέβη επανειλημμένα σε ελέγχους, μεταξύ άλλων, στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας.
- 5 Βάσει των ελέγχων αυτών, η Επιτροπή απηύθυνε στην προσφεύγουσα, στις 13 Αυγούστου 1997, αίτηση παροχής πληροφοριών, με την οποία έθετε ερωτήματα σχετικά με παραβάσεις των κανόνων του ανταγωνισμού τις οποίες φέρεται ότι διέπραξε η προσφεύγουσα.

- 6 Η εν λόγω αίτηση παροχής πληροφοριών περιείχε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα τέσσερα ερωτήματα:

«1.6. Συναντήσεις μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων παραγωγών

Σύμφωνα με στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή, η επιχείρησή σας συμμετείχε σε συναντήσεις μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων παραγωγών σωλήνων χωρίς συγκόλληση. Οι συναντήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του αποκλεισμένου από τους επαγγελματίες του κλάδου “Europe-Japan Club”. Πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις σε επίπεδο προέδρων (“Presidents Meetings” ή “P-Meetings”), σε επίπεδο διευθυντών (“Managers Committee” ή “Managers Meetings” ή “M-Meetings”), σε επίπεδο εμπειρογνομόνων (“Experts Meetings” ή “E-Meetings”) και σε επίπεδο ομάδων εργασίας (“Working Group”).

Σας παρακαλούμε να μας κοινοποιήσετε για την περίοδο από το 1984 έως σήμερα:

- τις ημερομηνίες, τον τόπο και τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν σε κάθε μία από τις συναντήσεις μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων παραγωγών σωλήνων χωρίς συγκόλληση σε επίπεδο προέδρων, διευθυντών, εμπειρογνομόνων και ομάδων εργασίας·
- το όνομα των ατόμων που εκπροσώπησαν την επιχείρησή σας στις προαναφερθείσες συναντήσεις και τα ταξιδιωτικά έγγραφα (εγκαθαριστικό λογαριασμό εξόδων ταξιδίου, αεροπορικά εισιτήρια κ.λπ.) των ατόμων αυτών·

- αντίγραφα όλων των προσκλήσεων, των ημερήσιων διατάξεων, των πρακτικών, των εσωτερικών σημειωμάτων, των απολογισμών και κάθε άλλου εγγράφου που διαθέτει η επιχείρησή σας και/ή οι υπάλληλοί της σχετικά με τις προαναφερθείσες συναντήσεις:

- για τις συναντήσεις για τις οποίες δεν θα καταφέρετε να βρείτε τα σχετικά έγγραφα, σας παρακαλούμε να περιγράψετε το αντικείμενο, τις ληφθείσες αποφάσεις, το είδος των εγγράφων που λάβατε πριν από και μετά τη συνάντηση.

1.7. Συναντήσεις “Special Circle”

Σύμφωνα με στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή, η επιχείρησή σας συμμετείχε σε συναντήσεις μεταξύ Ευρωπαίων παραγωγών σωλήνων χωρίς συγκόλληση στο πλαίσιο του αποκαλούμενου “Special Circle”.

Σας παρακαλούμε να μας κοινοποιήσετε για την περίοδο από το 1984 έως σήμερα:

- τις ημερομηνίες, τον τόπο και τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν σε κάθε μία από τις συναντήσεις μεταξύ Ευρωπαίων παραγωγών σωλήνων χωρίς συγκόλληση σε επίπεδο προέδρων, διευθυντών, εμπειρογνομόνων και ομάδων εργασίας:

- το όνομα των ατόμων που εκπροσώπησαν την επιχείρησή σας στις προαναφερθείσες συναντήσεις και τα ταξιδιωτικά έγγραφα (εκκαθαριστικό λογαριασμό εξόδων ταξιδίου, αεροπορικά εισιτήρια κ.λπ.) των ατόμων αυτών

- αντίγραφα όλων των προσκλήσεων, των ημερήσιων διατάξεων, των πρακτικών, των εσωτερικών σημειωμάτων, των απολογισμών και κάθε άλλου εγγράφου που διαθέτει η επιχείρησή σας και/ή οι υπάλληλοί της σχετικά με τις προαναφερθείσες συναντήσεις
- για τις συναντήσεις για τις οποίες δεν θα καταφέρετε να βρείτε τα σχετικά έγγραφα, σας παρακαλούμε να περιγράψετε το αντικείμενο, τις ληφθείσες αποφάσεις, το είδος των εγγράφων που λάβατε πριν από και μετά τη συνάντηση.

1.8. Συμφωνία 1962

Μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1962 και Ιουλίου 1996 η επιχείρησή σας συνυπόγραψε τέσσερις συμφωνίες σχετικά με τους σωλήνες που προορίζονται για τις πετρελαιοπαραγωγικές χώρες (OCTG) (χαλυβδοσωλήνες γεωτρήσεως) και τους πετρελαιοαγωγούς (Quota agreement for OCTG, Price agreement for OCTG, Price agreement for Linerpipe, Supplementary agreement). Ποια είναι η σχέση μεταξύ των συμφωνιών αυτών και των προαναφερθέντων Europe-Japan Club και “Special Circle”;

Σε ποιο βαθμό η ύπαρξη και η εκτέλεση των συμφωνιών αυτών επηρέασαν τις αποφάσεις που ελήφθησαν στους κόλπους του “Europe-Japan Club” και/ή στους κόλπους του “Special Circle”;

Σε ποιο βαθμό οι αποφάσεις που ελήφθησαν στους κόλπους του “Europe-Japan Club” και/ή στους κόλπους του “Special Circle” επηρέασαν την εκτέλεση των προαναφερθεισών συμφωνιών;

[...]

2.3. Συναντήσεις μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων παραγωγών

Σύμφωνα με στοιχεία που διαθέτει η Επιτροπή, η επιχείρησή σας συμμετείχε σε συναντήσεις μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων παραγωγών συγκολλημένων σωλήνων μεγάλης διαμέτρου.

Σας παρακαλούμε να μας κοινοποιήσετε για την περίοδο από το 1984 έως σήμερα:

- τις ημερομηνίες, τον τόπο και τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν σε κάθε μία από τις συναντήσεις μεταξύ Ευρωπαίων και Ιαπώνων παραγωγών συγκολλημένων σωλήνων μεγάλης διαμέτρου σε επίπεδο προέδρων, διευθυντών, εμπειρογνομόνων και ομάδων εργασίας·
- το όνομα των ατόμων που εκπροσώπησαν την επιχείρησή σας στις προαναφερθείσες συναντήσεις και τα ταξιδιωτικά έγγραφα (εγκαθαριστικό λογαριασμό εξόδων ταξιδίου, αεροπορικά εισιτήρια κ.λπ.) των ατόμων αυτών·
- αντίγραφα όλων των προσκλήσεων, των ημερήσιων διατάξεων, των πρακτικών, των εσωτερικών σημειωμάτων, των απολογισμών και κάθε άλλου εγγράφου που διαθέτει η επιχείρησή σας και/ή οι υπάλληλοί της σχετικά με τις προαναφερθείσες συναντήσεις·
- για τις συναντήσεις για τις οποίες δεν θα καταφέρετε να βρείτε τα σχετικά έγγραφα, σας παρακαλούμε να περιγράψετε το αντικείμενο, τις ληφθείσες αποφάσεις, το είδος των εγγράφων που λάβατε πριν από και μετά τη συνάντηση.»

- 7 Με έγγραφο της 14ης Οκτωβρίου 1997, οι δικηγόροι της προσφεύγουσας απάντησαν σε ορισμένες ερωτήσεις της αιτήσεως παροχής πληροφοριών, αλλά αρνήθηκαν να απαντήσουν στα τέσσερα προαναφερθέντα ερωτήματα. Η προσφεύγουσα επιβεβαίωσε, με έγγραφο της 23ης Οκτωβρίου 1997, την απάντηση των δικηγόρων της.
- 8 Με την από 10 Νοεμβρίου 1997 απάντησή της, η Επιτροπή απέρριψε το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι δεν όφειλε να απαντήσει στα τέσσερα προαναφερθέντα ερωτήματα. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή έταξε προθεσμία δέκα ημερών από την παραλαβή του εγγράφου της για να της παρασχεθούν οι απαντήσεις στις εν λόγω ερωτήσεις, επικαλούμενη το άρθρο 11, παράγραφος 4, του κανονισμού 17. Πρόσθεσε ότι μπορούσε να επιβάλει χρηματική ποινή στην προσφεύγουσα, στην περίπτωση που δεν θα απαντούσε στις ερωτήσεις της εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 9 Με το από 27 Νοεμβρίου 1997 έγγραφο των δικηγόρων της, η προσφεύγουσα επανέλαβε την άρνησή της να παράσχει τις ζητούμενες πληροφορίες.
- 10 Στις 15 Μαΐου 1998, η Επιτροπή έλαβε απόφαση κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση). Το άρθρο 1 προβλέπει ότι η προσφεύγουσα πρέπει να απαντήσει εντός προθεσμίας 30 ημερών από την κοινοποίηση της προσβαλλομένης αποφάσεως στα τέσσερα συνημμένα επίμαχα ερωτήματα. Το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως ορίζει ότι, «σε περίπτωση που η προσφεύγουσα δεν παράσχει τις ζητούμενες πληροφορίες υπό τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 1, της επιβάλλεται χρηματική ποινή 1 000 ECU ανά ημέρα καθυστέρησεως από την παρέλευση της προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 1».

Διαδικασία

- 11 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Ιουλίου 1998, η προσφεύγουσα άσκησε την παρούσα προσφυγή.

- 12 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και κατόπιν προτάσεως του πρώτου τμήματος, το Πρωτοδικείο αποφάσισε, αφού άκουσε τους διαδίκους σύμφωνα με το άρθρο 51 του εν λόγω Κανονισμού, να παραπέμψει την υπόθεση ενώπιον πενταμελούς τμήματος.
- 13 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πρώτο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία.
- 14 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν σε ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά τη συνεδρίαση της 23ης Μαΐου 2000.
- 15 Με τηλεαντίγραφο που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 18 Δεκεμβρίου 2000, η προσφεύγουσα ζήτησε από το Πρωτοδικείο να λάβει υπόψη, για την εκτίμηση της παρούσας υποθέσεως, τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 364, σ. 1), ο οποίος διακηρύχθηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2000 στη Νίκαια (στο εξής: ο Χάρτης), λόγω του ότι συνιστούσε νέο νομικό στοιχείο σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ στα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως. Επικουρικώς, ζητεί να επαναληφθεί η προφορική διαδικασία.
- 16 Κληθείσα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί του αιτήματος αυτού, η Επιτροπή, με έγγραφο της 15ης Ιανουαρίου 2001, απέρριψε την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, υποστηρίζοντας ότι ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν ασκεί καμία επιρροή για την εκτίμηση της υπό κρίση υποθέσεως.

Αιτήματα των διαδίκων

- 17 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
  - επικουρικώς, να ακυρώσει το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως·
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 18 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως προδήλως απαράδεκτη καθόσον αποβλέπει στην ακύρωση του άρθρου 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως·
  - να απορρίψει την προσφυγή ως αβάσιμη καθόσον αποβλέπει στην ακύρωση του άρθρου 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως·
  - να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

- 19 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε «ότι ούτε ήθελε ούτε μπορούσε να εφαρμόσει το άρθρο 2 της προσβαλλομένης απόφασης». Κατόπιν τούτου, η προσφεύγουσα παραιτήθηκε από τα αιτήματά της για την ακύρωση του άρθρου αυτού και, συνεπώς, απέσυρε τους σχετικούς ισχυρισμούς, γεγονός το οποίο έλαβε υπόψη το Πρωτοδικείο.

Επί της ουσίας

- 20 Προς στήριξη των αιτημάτων περί ακυρώσεως του άρθρου 1 της προσβαλλομένης απόφασης, η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις λόγους. Πρέπει, κατ' αρχάς, να εξεταστούν συνολικά οι τρεις πρώτοι λόγοι ακυρώσεως που αφορούν την, κατά την άποψη των προσφευγόντων, προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας.

Επιχειρήματα των διαδίκων

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως

- 21 Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως στηρίζεται στην απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 1989, 374/87, Orkem κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 3283, στο εξής: απόφαση Orkem).
- 22 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι μια επιχείρηση οφείλει, βεβαίως, να παρέχει στην Επιτροπή όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με πραγματικά περιστατικά που μπορεί να γνωρίζει και να της κοινοποιεί, όταν χρειάζεται, τα σχετικά έγγραφα που διαθέτει, ακόμη και αν αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποδειχθεί σε βάρος της ή σε βάρος άλλης επιχείρησης συμπεριφορά που προσβάλλει τον ανταγωνισμό. Πάντως, το Δικαστήριο εξαρτά την υποχρέωση αυτή και το αντίστοιχο δικαίωμα της Επιτροπής από την προϋπόθεση ότι η απόφαση που απαιτεί την

παροχή πληροφοριών δεν προσβάλλει τα δικαιώματα άμυνας της επιχείρησης (αποφάσεις *Orkem*, σκέψη 34, και του Πρωτοδικείου της 8ης Μαρτίου 1995, T-34/93, *Société générale κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1995, σ. I-545, σκέψεις 73 επ., στο εξής: απόφαση *Société générale*). Η εφαρμογή των αρχών αυτών ελεγκτάθηκε στο στάδιο της προκαταρκτικής έρευνας. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, στην απόφαση *Orkem*, το Δικαστήριο έκρινε ότι υπήρχε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, διότι η Επιτροπή δεν ζήτησε πληροφορίες μόνο σχετικά με πραγματικές καταστάσεις, αλλά έθεσε ερωτήματα σχετικά με τον σκοπό της αναληφθείσας δράσης και το αντικείμενο ορισμένων συναντήσεων. Έτσι, το Δικαστήριο έκρινε παράνομο ένα ερώτημα ικανό να υποχρεώσει την προσφεύγουσα να ομολογήσει τη συμμετοχή της σε συμφωνία που μπορούσε να εμποδίσει ή να περιορίσει τον ανταγωνισμό. Εν προκειμένω, τα ερωτήματα της προσβαλλομένης απόφασης επιδιώκουν τον ίδιο παράνομο σκοπό.

- 23 Όσον αφορά το ερώτημα 1.6, ο παράνομος χαρακτήρας του απορρέει, κατ' αρχάς, από τον τίτλο του, διότι φαίνεται ότι η Επιτροπή διέθετε ήδη πραγματικά στοιχεία σχετικά με τις οικείες συναντήσεις. Ο παράνομος χαρακτήρας του απορρέει ακολούθως από το αίτημα που διατυπώνει η Επιτροπή προς την προσφεύγουσα στην τέταρτη περίπτωση του εν λόγω ερωτήματος, ήτοι να περιγράψει το αντικείμενο των εν λόγω συναντήσεων και τις αποφάσεις που ελήφθησαν σ' αυτές, σε περίπτωση που δεν διαθέτει «σχετικά» έγγραφα. Η απαίτηση αυτή σχετίζεται κατ' ανάγκη με τον σκοπό των συναντήσεων αυτών και με τον ενδεχομένως παράνομο χαρακτήρα του περιεχομένου ή του σκοπού τους. Αν, κατά τις συναντήσεις αυτές, διεξήχθησαν συζητήσεις ή ελήφθησαν αποφάσεις σχετικά με προσβάλλουσα τον ανταγωνισμό συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική, η προσφεύγουσα, απαντώντας στο σημείο αυτό του ερωτήματος, θα υποχρεούνταν να ομολογήσει ευθέως ότι οι μετασχόντες στις συναντήσεις αυτές επιδίωκαν σκοπό προσβάλλοντα τον ανταγωνισμό. Τα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν προς απάντηση αυτού του σημείου του ερωτήματος παρείχαν επίσης τη δυνατότητα στην Επιτροπή να ερμηνεύσει τις απαντήσεις στις τρεις άλλες περιπτώσεις του εν λόγω ερωτήματος ως ομολογία παράνομης συμπεριφοράς. Επομένως, η υποχρέωση απαντήσεως στα ερωτήματα αυτά θα οδηγούσε επίσης, για καθένα από αυτά, σε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας.

- 24 Το ίδιο ισχύει και για το ερώτημα 1.7, το οποίο απαιτούσε κατ' αναλογία ενδείξεις σχετικά με τον επιδιωκόμενο σκοπό των συμμετεχόντων στις συναντήσεις Ευρωπαϊκών παραγωγών σωλήνων χωρίς συγκόλληση στο πλαίσιο του «Special Circle» και πληροφορίες σχετικά με τα θέματα που συζητήθηκαν και τις αποφάσεις που ελήφθησαν σε ορισμένες από τις συναντήσεις αυτές.

- 25 Όσον αφορά το ερώτημα 1.8, δεν αφορά πραγματικά περιστατικά, γεγονός που θα το καθιστούσε παράνομο λαμβανομένων υπόψη των εξουσιών που απονέμει το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 5, του κανονισμού 17. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή μπορεί να απαιτήσει μόνον πληροφορίες σχετικά με πραγματικές καταστάσεις. Αντίθετα, δεν έχει το δικαίωμα να ζητήσει γνώμες ή αξιολογικές κρίσεις ούτε να καλέσει την προσφεύγουσα να διατυπώσει εικασίες ή να αντλήσει συμπεράσματα. Εν προκειμένω, το ερώτημα που αφορά τη «σχέση» μεταξύ των νομικών συμφωνιών για τις οποίες διαθέτει στοιχεία η Επιτροπή και ορισμένων φερόμενων παραβάσεων αφορά αποκλειστικά την εκτίμηση καταστάσεως πραγμάτων. Εξάλλου, αν οι συναντήσεις στο πλαίσιο του «Europe-Japan Club» και του «Special Circle» έχουν αντικείμενο αντίθετο προς τον ανταγωνισμό και αν υπάρχει σχέση μεταξύ των συναντήσεων αυτών και των συμφωνιών που γνωρίζει η Επιτροπή, ο μόνος τρόπος για να ενημερωθεί σχετικά η Επιτροπή είναι η ομολογία πράξεως αντίθετης προς τον ανταγωνισμό, ομολογία στην οποία κανένας δεν μπορεί να υποχρεωθεί βάσει των αρχών που απορρέουν από την απόφαση Orkem.
- 26 Όσον αφορά το ερώτημα 2.3, δεδομένου ότι διατυπώνεται όπως τα δύο πρώτα ερωτήματα, τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν γι' αυτά ισχύουν *mutatis mutandis*.
- 27 Εξάλλου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, στην απόφαση Société générale (σκέψη 75), το Πρωτοδικείο διαπίστωσε απλώς ότι ένα ερώτημα σχετικό, κατ' αρχήν, με πραγματικά περιστατικά δεν καθίσταται παράνομο από το γεγονός και μόνον ότι η απάντησή του προϋποθέτει ερμηνεία των φερόμενων ως αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμφωνιών. Πάντως, σε καμία περίπτωση δεν προκύπτει από τη διαπίστωση αυτή ότι τα ερωτήματα που αποβλέπουν σε ερμηνείες ή σε εκτιμήσεις είναι πάντοτε νόμιμα και ότι, ως εκ τούτου, πρέπει να τους δοθεί απάντηση. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω απόφαση, το Πρωτοδικείο παρατήρησε ακριβώς ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17, οι επιχειρήσεις οφείλουν να απαντούν μόνο σχετικά με «αμιγώς πραγματικά περιστατικά».
- 28 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, κατά την προκαταρκτική έρευνα, οι επιχειρήσεις οφείλουν να της κοινοποιούν όλα τα πραγματικά περιστατικά που γνωρίζουν και για τα οποία της θέτει ερωτήματα με την αίτηση παροχής πληροφοριών. Οι επιχειρήσεις έχουν επίσης την υποχρέωση να της διαβιβάζουν κάθε έγγραφο σχετικό με τα περιστατικά αυτά. Η υποχρέωση αυτή έχει ως αντικείμενο να διασφαλίζει τόσο την πρακτική αποτελεσματικότητα του κοινοτικού δικαίου σχετικά με τις συμπράξεις

όσο και τη διατήρηση του επιδιωκόμενου από τη Συνθήκη ΕΚ συστήματος ανταγωνισμού, το οποίο πρέπει οπωσδήποτε να τηρούν οι επιχειρήσεις. Η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αντιτάξει λυσιτελώς τα δικαιώματά της άμυνας στην υποχρέωση αυτή. Ο κανονισμός 17 παρέχει στις εν λόγω επιχειρήσεις ορισμένες δικονομικές εγγυήσεις κατά το στάδιο της προκαταρκτικής έρευνας, αλλά δεν τους παρέχει τη δυνατότητα να μην απαντούν σε ορισμένα ερωτήματα, λόγω του ότι οι απαντήσεις τους θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για να αποδειχθεί ότι διέπραξαν παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και να αποτελέσουν έτσι αυτοενοχοποίηση. Πάντως, η Επιτροπή δέχεται ότι δεν μπορεί να υποχρεώσει μια επιχείρηση να παράσχει απαντήσεις με τις οποίες θα αναγκάζοταν να παραδεχθεί την ύπαρξη παραβάσεως, για την οποία το βάρος αποδείξεως φέρει το θεσμικό όργανο.

- 29 Σύμφωνα με την Επιτροπή, κάθε επιχείρηση οφείλει να κοινοποιεί, κατόπιν αιτήσεως παροχής πληροφοριών, όλα τα πραγματικά περιστατικά που ασκούν επιρροή από πλευράς δικαίου των συμπράξεων. Αντίθετα, απαγορεύεται να ερωτάται μια επιχείρηση σχετικά με τις προθέσεις, τον στόχο ή τον σκοπό ορισμένων πρακτικών ή μέτρων, καθότι τέτοια ερωτήματα θα μπορούσαν να την υποχρεώσουν να αναγνωρίσει παραβάσεις.
- 30 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τα ερωτήματα 1.6, 1.7 και 2.3 προσομοιάζουν σε μεγάλο βαθμό με αυτά που έθεσε στην υπόθεση *Orkem* και τα οποία το Δικαστήριο δεν επέκρινε. Σκοπός των ερωτημάτων αυτών είναι η λήψη πληροφοριών σχετικά με τη διεξαγωγή των συναντήσεων και την ιδιότητα των συμμετεχόντων, καθώς και η κοινοποίηση σχετικών εγγράφων. Επομένως, όλες οι πληροφορίες που ζητούνται αφορούν αντικειμενικά περιστατικά και δεν συνεπάγονται την ομολογία παράνομης συμπεριφοράς. Συνεπώς, δεν μπορούν να επικριθούν.
- 31 Το ερώτημα 1.8 αφορούσε τέσσερις συμφωνίες τις οποίες συνυπέγραψε η προσφεύγουσα το 1962 και κοινοποίησε στο Bundeskartellamt (ομοσπονδιακή υπηρεσία για τον έλεγχο των συμπράξεων). Σύμφωνα με την Επιτροπή, το ερώτημα αυτό αφορά αμιγώς πραγματικά περιστατικά και είναι, ως εκ τούτου, νόμιμο. Θα εξακολουθήσει δε να είναι νόμιμο, ακόμη και στην περίπτωση που θα απαιτούσε ερμηνεία των συμφωνιών αυτών (απόφαση *Société générale*, σκέψη 75).

- 32 Τέλος, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Δικαστήριο δεν αναγνώρισε προδήλως την ύπαρξη δικαιώματος του εξεταζομένου να αρνηθεί να καταθέσει στοιχεία σε βάρος του εαυτού του (απόφαση *Orkem*, σκέψη 27).

Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ

- 33 Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, η Επιτροπή οφείλει να τηρεί στις διαδικασίες της το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ (απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1997, T-213/95 και T-18/96, SCK και FNK κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1739, σκέψεις 41, 42 και 53). Τα θεμελιώδη δικαιώματα που εγγυάται η ΕΣΔΑ, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, προέχουν της απλής κανονιστικής ρυθμίσεως που προβλέπει ο κανονισμός 17. Εξάλλου, από την αιτιολογική σκέψη 11 της προσβαλλομένης απόφασεως προκύπτει ότι η Επιτροπή φέρεται τηρούσα την ΕΣΔΑ.

- 34 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το εν λόγω άρθρο γεννά δικαίωμα, μεταξύ άλλων, για κάθε πρόσωπο του οποίου η υπόθεση αφορά κατηγορία για ποινικό ζήτημα. Με τον όρο «κάθε πρόσωπο», πρέπει να νοηθούν τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα (γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνημμένη στην απόφαση του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων *Stenuit*, της 27ης Φεβρουαρίου 1992, σειρά A, αριθ. 232-A). Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι το Δικαστήριο απεφάνθη ομοίως με την απόφαση *Orkem*, αναγνωρίζοντας ρητά ότι όχι μόνον τα φυσικά πρόσωπα, αλλά και οι επιχειρήσεις για τις οποίες διεξάγεται έρευνα στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού μπορούν να επικαλούνται τα θεμελιώδη δικαιώματα που εγγυάται το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ. Το Δικαστήριο αναγνώρισε επίσης σιωπηρά ότι η αιτιολογία ότι η Επιτροπή δεν έχει την ιδιότητα «δικαστηρίου» δεν δικαιολογεί τη μη εφαρμογή του άρθρου αυτού.

- 35 Μια διαδικασία έρευνας που αποβλέπει στην επιβολή κυρώσεων συνιστά επίσης «κατηγορία για ποινικό ζήτημα» υπό την έννοια του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ (απόφαση του Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, *Öztürk*, της 21ης Φεβρουαρίου 1984,

σειρά Α, αριθ. 73, παράγραφος 56). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με την προπαρατεθείσα γνωμοδότησή της, υιοθέτησε την ανάλυση αυτή σχετικά με διαδικασία του δικαίου των συμπράξεων που οδήγησε στην επιβολή προστίμου.

- 36 Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, η προστασία που παρέχει το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ υπερβαίνει σαφώς την προστασία που παρέχουν οι αρχές που αναγνώρισε το Δικαστήριο με την υπόθεση *Orkem*. Το άρθρο αυτό όχι μόνον παρέχει τη δυνατότητα στα άτομα, για τα οποία διεξάγεται διαδικασία που ενδέχεται να οδηγήσει στην επιβολή προστίμου, να αρνηθούν να απαντήσουν σε ερωτήματα ή να παράσχουν έγγραφα περιέχοντα πληροφορίες σχετικά με τον σκοπό πρακτικών αντίθετων προς τον ανταγωνισμό, αλλά καθιερώνει επίσης το δικαίωμά τους να μην ενοχοποιούν εαυτά.
- 37 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (στο εξής: το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο), με την απόφαση *Funke* της 25ης Φεβρουαρίου 1993 (σειρά Α, αριθ. 256-Α), έκρινε ότι κάθε μέτρο, που τείνει να υποχρεώσει φυσικά ή νομικά πρόσωπα για τα οποία διεξάγεται διαδικασία έρευνας να αυτοενοχοποιηθούν προβαίνοντας σε συγκεκριμένη πράξη, συνιστά παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, ανεξάρτητα από το τι προβλέπει η διάταξη του εθνικού δικαίου την οποία επικαλείται η διεξάγουσα την έρευνα αρχή.
- 38 Υπό την έννοια αυτή, πρέπει να χαρακτηρισθούν ως παράνομα μέτρα όχι μόνον η απαίτηση ομολογίας αυτή καθεαυτή ή υποδείξεως του αντίθετου προς τον ανταγωνισμό σκοπού ορισμένων συναντήσεων, αλλά και η άσκηση πιέσεων, επ' απειλή κυρώσεων, προκειμένου να μπορέσει η Επιτροπή να λάβει επιβαρυντικά στοιχεία για την προσφεύγουσα. Με το να απαιτεί η Επιτροπή, επ' απειλή κυρώσεων, την αναζήτηση και την προσκόμιση εγγράφων σχετικά με συναντήσεις στις οποίες υποψιάζεται ότι συμμετείχε η προσφεύγουσα, και για τις οποίες θεωρεί ότι ο παράνομος χαρακτήρας τους μπορεί να δικαιολογήσει την επιβολή κυρώσεων βάσει του άρθρου 15 του κανονισμού 17, υποχρεώνει την προσφεύγουσα να αυτοκατηγορηθεί. Τα πρακτικά, τα σημειώματα και τα έγγραφα σχετικά με τα έξοδα μετακινήσεως ή με άλλα σχετικά με τις συναντήσεις στοιχεία τα οποία, σύμφωνα με την Επιτροπή, έχουν αντικείμενο αντίθετο προς το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρο 81 ΕΚ), πρέπει να θεωρούνται ως στοιχεία τα οποία η προσφεύγουσα δεν μπορεί ούτε να αναζητήσει ούτε να προσκομίσει.

- 39 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ, μπορεί νομίμως να αρνηθεί να προβεί σε οποιαδήποτε πράξη που θα την υποχρέωνε να καταθέσει ευθέως εις βάρος της στο πλαίσιο διαδικασίας έρευνας, ανεξάρτητα από το αν, λαμβανομένων υπόψη ορισμένων μερικώς ξεπερασμένων αρχών που αναγνώρισε το Δικαστήριο με την απόφαση *Orkem*, η πράξη αυτή θα είχε ως αποτέλεσμα να ανακοινωθούν επιβαρυντικά στοιχεία ή να αναγνωριστούν παράνομοι σκοποί ή προθέσεις αντίθετες προς τον ανταγωνισμό. Επομένως, ο λόγος αυτός έρχεται επίσης σε αντίθεση με τη λήψη της προσβαλλομένης απόφασης.
- 40 Προκειμένου να τονίσει τη δυνατότητα εφαρμογής της ΕΣΔΑ στην υπό κρίση υπόθεση, η προσφεύγουσα προσθέτει επτά επιχειρήματα.
- 41 Πρώτον, υποστηρίζει ότι από τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Μαΐου 1997, C-299/95, *Kremzow* (Συλλογή 1997, σ. I-2629, σκέψη 14), και της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, *Baustahlgewebe κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1998, σ. I-8417), προκύπτει ότι δεν γίνονται δεκτά στον χώρο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας μέτρα ασυμβίβαστα με τον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, όπως αυτά αναγνωρίζονται και διασφαλίζονται από την ΕΣΔΑ.
- 42 Δεύτερον, αναφέρει ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, με τις προπαρατεθείσες υποθέσεις *Funke* και *Öztürk*, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με την προπαρατεθείσα γνωμοδότησή της, αναγνώρισαν το δικαίωμα του εξεταζομένου να μην αυτοενοχοποιείται στο πλαίσιο διαδικασίας βασιζομένης στο εθνικό ή στο κοινοτικό δίκαιο. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι το Δικαστήριο, με την προπαρατεθείσα απόφαση *Baustahlgewebe κατά Επιτροπής*, δέχθηκε ότι το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ εφαρμόζεται στις διαδικασίες που μπορούν να οδηγήσουν στην επιβολή προστίμου κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 17.
- 43 Τρίτον, ισχυρίζεται ότι οι αρχές που διατυπώθηκαν στην απόφαση *Orkem* δεν επιβεβαιώθηκαν ούτε με την απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Νοεμβρίου 1993, C-60/92, *Otto* (Συλλογή 1993, σ. I-5683) ούτε με την απόφαση *Société générale*.

- 44 Τέταρτον, η Επιτροπή αβασίμως υποστηρίζει ότι η ικανότητά της να ασκεί τη δραστηριότητά της και να θέτει σε εφαρμογή το σύνολο του κοινοτικού δικαίου των συμπράξεων εξαρτάται εν μέρει από το αν μπορεί ή όχι να υποχρεώνει τις οικείες επιχειρήσεις να αυτοενοχοποιούνται.
- 45 Πέμπτον, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο με τις προπαρατεθείσες αποφάσεις *Orkem* (σκέψη 30) και *Baustahlgewebe* κατά Επιτροπής (σκέψη 21), η ισχύς των δικαιωμάτων που διασφαλίζει η ΕΣΔΑ δεν εξαρτάται από τη διάκριση μεταξύ φυσικών και νομικών προσώπων.
- 46 Έκτον, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι στο ευρωπαϊκό δίκαιο δεν υπάρχει ένας «πολύ περιορισμένος τομέας του ποινικού δικαίου υπό τη στενή του όρου έννοια», όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, με ειδικά δικαιώματα και υποχρεώσεις. Η εκτίμηση του αν η έννοια «κατηγορία ποινικής φύσεως» υπό την έννοια της ΕΣΔΑ περιλαμβάνει επίσης τις διοικητικές κυρώσεις και τα πρόστιμα εξαρτάται μόνον από τη φύση τους ως κυρώσεων. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αντιλαμβάνονται και ερμηνεύουν την έννοια αυτή κατά τρόπο αυτόνομο (Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, απόφαση *Neumeister* της 27ης Ιουνίου 1968, σειρά Α, αριθ. 8, σκέψη 18, και προπαρατεθείσα απόφαση *Öztürk*, σκέψη 50). Επομένως, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι δεν διαθέτει αρμοδιότητα σε ποινικά ζητήματα δεν ασκεί επιρροή στην ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το ευρωπαϊκό δίκαιο των συμπράξεων και η εφαρμογή του σχετίζονται επίσης με το «ποινικό» δίκαιο υπό την έννοια της ΕΣΔΑ.
- 47 Τέλος, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή πρέπει να θεωρηθεί ως «δικαστήριο» υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ.
- 48 Εκ προοιμίου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, ναί μεν τα δικαιώματα που διασφαλίζει η ΕΣΔΑ συνιστούν πηγή εμπνεύσεως για τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου και, μεταξύ άλλων, για τα θεμελιώδη δικαιώματα, στον βαθμό που όλα τα κράτη μέλη προσχώρησαν στην ΕΣΔΑ, οπότε αυτή αντικατοπτρίζει το κοινό πρότυπο στα κράτη μέλη σε ζητήματα θεμελιωδών δικαιωμάτων, η νομιμότητα όμως των πράξεων

των κοινοτικών θεσμικών οργάνων δεν μπορεί να εκτιμηθεί ευθέως βάσει της συμβάσεως αυτής. Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ελήφθη κατά παράβαση του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ.

- 49 Εξάλλου, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι, δυνάμει του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, οποιοσδήποτε εξετάζεται υπό την έννοια της συμβάσεως αυτής έχει το δικαίωμα να σιωπήσει ή δεν οφείλει να καταθέσει εναντίον του εαυτού του. Ωστόσο, προβάλλει πέντε επιχειρήματα για να αποδείξει ότι το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ δεν έχει εφαρμογή στις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως.
- 50 Πρώτον, τονίζει ότι, μέχρι σήμερα, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δεν έκρινε ποτέ ότι το δικαίωμα του εξεταζομένου να μην καταθέτει εναντίον του εαυτού του πρέπει να αναγνωρισθεί σε ζητήματα συμπράξεων στο πλαίσιο εθνικής ή κοινοτικής διαδικασίας.
- 51 Όσον αφορά την κοινοτική διαδικασία, η Επιτροπή επισύρει την προσοχή, μεταξύ άλλων, στις ιδιαιτερότητές της, ήτοι στο γεγονός ότι αφορά αποκλειστικά νομικά πρόσωπα και ότι, σε καμιά περίπτωση, δεν μπορεί να οδηγήσει σε κατασταλτική πράξη ή στην επιβολή κυρώσεως κατά κυριολεξία.
- 52 Δεύτερον, υποστηρίζει ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δεν έχει ακόμα αποφανθεί επί του αν το δικαίωμα του εξεταζομένου να μην καταθέτει εναντίον του εαυτού του μπορεί να εφαρμοστεί στα νομικά πρόσωπα.
- 53 Τρίτον, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δέχθηκε το δικαίωμα του ενδιαφερομένου να αρνηθεί να παράσχει πληροφορίες που τον εκθέτουν στον

κίνδυνο να καταθέσει εναντίον του εαυτού του μόνο στον πολύ περιορισμένο τομέα του ποινικού δικαίου, υπό τη στενή και παραδοσιακή του όρου έννοια, ήτοι στο πλαίσιο διαδικασιών που μπορούν να επισύρουν στερητική της ελευθερίας ποινή και οι οποίες, λόγω της ιδιαίτερης φύσεως της ενδεχόμενης κυρώσεως, μπορούν προδήλως να χαρακτηριστούν ως κατηγορίες ποινικής φύσεως υπό την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ.

- 54 Τέταρτον, υποστηρίζει ότι δεν είναι «δικαστήριο» και ότι, κατ' αρχήν, οι αρχές που απορρέουν από το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ δεν έχουν εφαρμογή εν προκειμένω (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-348/94, Enso España κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1875, σκέψη 56). Η έλλειψη δικαιοδοτικής αρμοδιότητας της Επιτροπής συνεπάγεται ότι μια διαδικασία στον τομέα των συμπράξεων δεν έχει ποινικό χαρακτήρα. Επομένως, οι αρχές που απορρέουν από το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ δεν έχουν εφαρμογή στην προκαταρκτική έρευνα που διεξάγει η Επιτροπή.
- 55 Τέλος, η Επιτροπή εκθέτει ότι είναι σχεδόν αδύνατη η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου των συμπράξεων, αν οι επιχειρήσεις δεν είναι υποχρεωμένες να συνεργάζονται ενεργά στις έρευνες επί των πραγματικών περιστατικών. Επομένως, είναι απαραίτητο να μπορεί η Επιτροπή να επιβάλλει στις επιχειρήσεις την υποχρέωση να παρέχουν, στο πλαίσιο μιας διαδικασίας προκαταρκτικής έρευνας, στοιχεία δυνάμενα να οδηγήσουν στην ενοχοποίησή τους. Το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο αναγνώρισαν την ανάγκη αυτή (απόφαση Société générale, σκέψεις 71 επ., και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Warner στην απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Μαΐου 1982, 155/79, AM & SL κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 1575). Σύμφωνα με την Επιτροπή, ο σκοπός της διαδικασίας του άρθρου 11 του κανονισμού 17 δεν επιτυγχάνεται, αν αναγνωριστεί στην οικεία επιχείρηση το δικαίωμα να αρνηθεί να προβεί σε δηλώσεις ή να προσκομίσει έγγραφα στην περίπτωση που αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποδειχθεί το παράνομο της συμπεριφοράς της.
- 56 Τέλος, η Επιτροπή αναφέρει ότι ούτε τα λοιπά επιχειρήματα της προσφεύγουσας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 1 της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι αντίθετο προς τις αρχές που απορρέουν από το άρθρο 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση των άρθρων 6, παράγραφος 2, και 10 της ΕΣΔΑ

- 57 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το δικαίωμα του εξεταζομένου να μην καταθέτει εις βάρος του διαφυλάσσεται από το τεκμήριο αθωότητας που προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ, καθώς και από την ελευθερία εκφράσεως που αναγνωρίζει το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ (γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συνημμένη στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Κ κατά Αυστρίας της 2ας Ιουνίου 1993, σειρά Α, αριθ. 255-B). Με το δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι περιορίστηκε στον ισχυρισμό αυτό, καθόσον το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, με την προπαρατεθείσα απόφαση Funke (σκέψη 45), έκρινε ότι η παράβαση του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ το απαλλάσσει από την εξέταση της φερόμενης παραβάσεως άλλης αρχής της Συμβάσεως αυτής.
- 58 Η Επιτροπή δέχεται ότι, λόγω της εγγύτητας μεταξύ του τεκμηρίου αθωότητας και του δικαιώματος του εξεταζομένου να μην καταθέτει εις βάρος του, το δικαίωμα αυτό στηρίζεται, κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, στις διατάξεις του άρθρου 6, παράγραφος 1, της ΕΣΔΑ σε συνδυασμό με αυτές της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Πάντως, το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ δεν παρέχει στο εν λόγω δικαίωμα διαφορετικό ή ευρύτερο περιεχόμενο από αυτό που απορρέει από την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου, όσον αφορά τη δυνατότητα του εξεταζομένου να αρνηθεί να παράσχει πληροφορίες.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 59 Εκ προοιμίου, πρέπει να τονιστεί ότι το Πρωτοδικείο δεν είναι αρμόδιο να κρίνει τη νομιμότητα μιας διοικητικής εξετάσεως επί του δικαίου του ανταγωνισμού έναντι

των διατάξεων της ΕΣΔΑ, καθόσον αυτές δεν αποτελούν αφεαυτών μέρος του κοινοτικού δικαίου (απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-347/94, *Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1998, σ. Π-1751, σκέψη 311).

- 60 Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των γενικών αρχών του δικαίου των οποίων την τήρηση διασφαλίζει το Δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, γνωμοδότηση του Δικαστηρίου 2/94, της 28ης Μαρτίου 1996, Συλλογή 1996, σ. I-1759, σκέψη 33, και προπαρατεθείσα απόφαση *Kremzow*, σκέψη 14). Το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο λαμβάνουν σχετικώς υπόψη τους τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, καθώς και τα στοιχεία που προκύπτουν από τις διεθνείς συμβάσεις περί προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη σύναψη των οποίων συνέβαλαν ή στις οποίες προσχώρησαν τα κράτη μέλη. Από την άποψη αυτή, η ΕΣΔΑ ενέχει ιδιαίτερη σημασία (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1986, 222/84, *Johnston*, Συλλογή 1986, σ. 1651, σκέψη 18, και προπαρατεθείσα απόφαση *Kremzow*, σκέψη 14). Εξάλλου, κατά το άρθρο ΣΤ, παράγραφος 2, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (νυν άρθρο 6, παράγραφος 2, ΕΕ), «η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την [ΕΣΔΑ] και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου».
- 61 Ακολούθως, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι εξουσίες που έχει απονείμει στην Επιτροπή ο κανονισμός 17 έχουν σκοπό να της παράσχουν τη δυνατότητα να εκπληρώσει την αποστολή που της έχει αναθέσει η Συνθήκη, ήτοι να εξασφαλίζει την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά.
- 62 Κατά την προκαταρκτική έρευνα, ο κανονισμός 17 δεν αναγνωρίζει στην επιχείρηση, για τις δραστηριότητες της οποίας έχουν διαταχθεί μέτρα αποδείξεως, κανένα δικαίωμα απαλλαγής από την εκτέλεση των μέτρων αυτών, λόγω του ότι από τα μέτρα αυτά θα αποδεικνυόταν ενδεχομένως η παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού που διέπραξε. Της επιβάλλει, αντιθέτως, υποχρέωση ενεργού συνεργασίας, η οποία συνεπάγεται ότι θέτει στη διάθεση της Επιτροπής όλα τα στοιχεία που

αφορούν το αντικείμενο της έρευνας (αποφάσεις Orkem, σκέψη 27, και Société générale, σκέψη 72).

- 63 Εφόσον ο κανονισμός 17 δεν καθιερώνει ρητώς δικαίωμα σιωπής, πρέπει να εξεταστεί μήπως από την ανάγκη διασφάλισης των δικαιωμάτων άμυνας, που θεωρείται από το Δικαστήριο ως θεμελιώδης αρχή της κοινοτικής έννομης τάξεως, απορρέουν ορισμένοι περιορισμοί της εξουσίας της Επιτροπής προς διεξαγωγή ελέγχων κατά τη διάρκεια της προκαταρκτικής έρευνας (απόφαση Orkem κατά Επιτροπής, σκέψη 32).
- 64 Συναφώς, είναι σημαντικό να αποφεύγεται το ενδεχόμενο ανεπανόρθωτης προσβολής των δικαιωμάτων αυτών στο πλαίσιο της προκαταρκτικής έρευνας, η οποία μπορεί να έχει καθοριστικό χαρακτήρα για την απόδειξη παρανόμων ενεργειών των επιχειρήσεων (αποφάσεις Orkem, σκέψη 33, και Société générale, σκέψη 73).
- 65 Πάντως, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή δικαιούται, για να διαφυλάξει την πρακτική αποτελεσματικότητα του άρθρου 11, παράγραφοι 2 και 5, του κανονισμού 17, να υποχρεώνει τις επιχειρήσεις να παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αναφέρονται σε πραγματικά περιστατικά των οποίων έχει λάβει γνώση και να της προσκομίζουν, εν ανάγκη, τα σχετικά έγγραφα που κατέχουν, έστω και αν αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποδειχθεί, σε βάρος των ιδίων ή άλλων επιχειρήσεων, συμπεριφορά που προσβάλλει τον ελεύθερο ανταγωνισμό (απόφαση Orkem, σκέψη 34, απόφαση του Δικαστηρίου της 18ης Οκτωβρίου 1989, 27/88, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 3355, δημοσίευση περιλήψεως, και απόφαση Société générale, σκέψη 74).
- 66 Η αναγνώριση δικαιώματος απόλυτης σιωπής, το οποίο επικαλείται η προσφεύγουσα, υπερβαίνει στην πραγματικότητα ό,τι είναι αναγκαίο για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων άμυνας των επιχειρήσεων και συνιστά αδικαιολόγητο εμπόδιο στην εκπλήρωση εκ μέρους της Επιτροπής της αποστολής της μέριμνας για την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά, την οποία της απονέμει το άρθρο 89 της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησως, άρθρο 85 ΕΚ).

- 67 Συνεπώς, το δικαίωμα σιωπής αναγνωρίζεται μόνο σε επιχείρηση στην οποία απευθύνεται απόφαση περί αιτήσεως παροχής πληροφοριών υπό την έννοια του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17 και στον βαθμό που η επιχείρηση αυτή υποχρεούται να παράσχει απαντήσεις με τις οποίες θα οδηγούνταν στο σημείο να παραδεχθεί την ύπαρξη παραβάσεως, με την απόδειξη της οποίας βαρύνεται η Επιτροπή (απόφαση Orkem, σκέψη 35).
- 68 Επομένως, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας πρέπει να εκτιμηθούν εντός αυτού του πλαισίου.
- 69 Εν προκειμένω, πρέπει κατ' αρχάς να εξετασθεί η νομιμότητα των ερωτημάτων 1.6, 1.7 και 2.3, τα οποία είναι σχεδόν όμοια, και στη συνέχεια η νομιμότητα του ερωτήματος 1.8.
- 70 Οι τρεις πρώτες περιπτώσεις των ερωτημάτων 1.6, 1.7 και 2.3 συνιστούν αιτήματα που αφορούν αποκλειστικά την παροχή πληροφοριών για πραγματικά περιστατικά και την προσκόμιση προϋπαρχόντων εγγράφων. Το Δικαστήριο, με την απόφαση Orkem, δεν θεώρησε παράνομα τέτοιου είδους ερωτήματα. Συνεπώς, η προσφεύγουσα όφειλε να απαντήσει σ' αυτά.
- 71 Αντίθετα, η τελευταία περίπτωση των τριών αυτών ερωτημάτων δεν αφορά μόνον πληροφορίες για πραγματικά περιστατικά. Με αυτή, και με την ίδια κάθε φορά διατύπωση, η Επιτροπή καλεί την προσφεύγουσα να περιγράψει ιδιαίτερα το «αντικείμενο των συναντήσεων στις οποίες μετείχε» και τις «ληφθείσες αποφάσεις» κατά τις συναντήσεις αυτές, ενώ είναι σαφές ότι η Επιτροπή υποψιάζεται ότι το αντικείμενο των συναντήσεων αυτών συνίστατο στην ελίτευξη συμφωνιών επί των τιμών πωλήσεως, ικανών να εμποδίσουν ή να περιορίσουν τον ανταγωνισμό. Συνεπώς, τα αιτήματα αυτά μπορούν να υποχρεώσουν την προσφεύγουσα να ομολογήσει

τη συμμετοχή της σε παράνομη συμφωνία αντίθετη προς τους κοινοτικούς κανόνες του ανταγωνισμού.

- 72 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Επιτροπή επισήμανε ρητά στην τελευταία περίπτωση των τριών επίμαχων ερωτημάτων ότι η προσφεύγουσα έπρεπε να της παράσχει τις εν λόγω πληροφορίες μόνον αν δεν μπορούσε να βρεί τα ζητούμενα, στην προηγούμενη περίπτωση, σχετικά έγγραφα. Επομένως, η προσφεύγουσα όφειλε να απαντήσει στην τελευταία περίπτωση των τεθέντων ερωτημάτων μόνο στον βαθμό που δεν μπορούσε να προσκομίσει τα ζητούμενα έγγραφα. Πάντως, λόγω της σειράς και του περιεχομένου των ερωτημάτων στις τρεις πρώτες περιπτώσεις, δεν αποκλείεται η προσφεύγουσα να όφειλε να απαντήσει στην τελευταία περίπτωση των τριών αυτών ερωτημάτων.
- 73 Συνεπώς, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η τελευταία περίπτωση των ερωτημάτων 1.6, 1.7 και 2.3 συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας.
- 74 Όσον αφορά το ερώτημα 1.8, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Επιτροπή ζητεί από την προσφεύγουσα να εκφράσει τη γνώμη της, πρώτον, για τη σχέση μεταξύ, αφενός, των τεσσάρων συμφωνιών σχετικά με τους OCTG και τους πετρελαιοαγωγούς οι οποίες συνήφθησαν το 1962 και κοινοποιήθηκαν στο Bundeskartellamt και, αφετέρου, του «Europe-Japan Club» και του «Special Circle», καθώς και, δεύτερον, για τις αποφάσεις που ελήφθησαν στους κόλπους του «Europe-Japan Club» και/ή του «Special Circle», ήτοι για τις αποφάσεις τις οποίες η Επιτροπή θεωρεί ως ενδεχόμενες παραβάσεις των κανόνων της Συνθήκης. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό θα υποχρέωνε την προσφεύγουσα να διατυπώσει κρίση σχετικά με την φύση των αποφάσεων αυτών. Επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι το ερώτημα 1.8 συνιστά επίσης, σύμφωνα με την απόφαση Orkem, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας.
- 75 Όσον αφορά το ελιχείρημα ότι το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 2, της ΕΣΔΑ παρέχει τη δυνατότητα σε ένα πρόσωπο, στο οποίο απευθύνεται αίτηση παροχής πληροφοριών, να μην απαντήσει στα ερωτήματα, έστω και αν σχετίζονται με αμωγός

πραγματικά γεγονότα, και να αρνηθεί να προσκομίσει έγγραφα στην Επιτροπή, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να στηριχθεί ευθέως στην ΕΣΔΑ ενώπιον του κοινοτικού δικαστή.

- 76 Όσον αφορά την ενδεχόμενη επιρροή που ασκεί, κατά την προσφεύγουσα, ο Χάρτης (βλ. ανωτέρω σκέψη 15) επί της εκτιμήσεως της παρούσας υποθέσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο Χάρτης αυτός υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 7 Δεκεμβρίου 2000. Συνεπώς, ο Χάρτης ουδόλως μπορεί να ασκεί επιρροή επί της εκτιμήσεως της προσβαλλομένης πράξεως, η οποία είχε εκδοθεί πριν από την ημερομηνία αυτή. Υπό τις περιστάσεις αυτές, δεν πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα της προσφεύγουσας περί επαναλήψεως της προφορικής διαδικασίας.
- 77 Εντούτοις, πρέπει να τονιστεί ότι το κοινοτικό δίκαιο αναγνωρίζει τη θεμελιώδη αρχή της τήρησης των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και την αρχή ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα για μια δίκαιη δίκη (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου, προπαρατεθείσα *Baustahlgewebe* κατά Επιτροπής, σκέψη 21, και της 28ης Μαρτίου 2000, C-7/98, *Krombach*, Συλλογή 2000, σ. I-1935, σκέψη 26). Κατ' εφαρμογήν των αρχών αυτών, οι οποίες παρέχουν, στον υπό κρίση ειδικό τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού, προστασία ισοδύναμη με αυτή που εγγυάται το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο έχουν αναγνωρίσει, με πάγια νομολογία τους, στους αποδέκτες αιτήσεων εκ μέρους της Επιτροπής κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17, το δικαίωμα να απαντούν μόνο σε ερωτήματα σχετικά με αμγώς πραγματικά περιστατικά και να κοινοποιούν μόνον τα οικεία προϋπάρχοντα στοιχεία και έγγραφα, δικαίωμα το οποίο αναγνωρίζεται εξάλλου από το πρώτο ήδη στάδιο της έρευνας που διεξάγει η Επιτροπή.
- 78 Το γεγονός ότι ο αποδέκτης της αιτήσεως παροχής πληροφοριών οφείλει να απαντήσει στα ερωτήματα της Επιτροπής σχετικά με αμγώς πραγματικά γεγονότα και να προσκομίσει τα ζητούμενα προϋπάρχοντα έγγραφα δεν μπορεί να συνιστά παραβίαση της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας ή του δικαιώματος για μια δίκαιη δίκη. Συγκεκριμένα, ο αποδέκτης έχει κάθε δικαίωμα να αποδείξει αργότερα, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, ασκώντας τα δικαιώματά του άμυνας, ότι τα γεγονότα που εξέθεσε στις απαντήσεις του ή τα έγγραφα που κοινοποίησε έχουν διαφορετικό νόημα από αυτό που δέχθηκε η Επιτροπή.

- 79 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, καθόσον υποχρεώνει την προσφεύγουσα να απαντήσει στην τελευταία περίπτωση των ερωτημάτων 1.6, 1.7 και 2.3 καθώς και στο ερώτημα 1.8, τα οποία μπορούν να την οδηγήσουν να ομολογήσει την ενδεχόμενη συμμετοχή της σε συμφωνία ικανή να εμποδίσει ή να περιορίσει τον ανταγωνισμό.

Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από τη μη εφαρμογή των δικονομικών εγγυήσεων του εθνικού δικαίου

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 80 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το δικαίωμά της να μην προβεί σε θετική πράξη αυτοενοχοποίησης απορρέει όχι μόνον από το κοινοτικό δίκαιο, αλλά και από το γερμανικό δίκαιο, το οποίο εν προκειμένω πρέπει να ληφθεί υπόψη. Υποστηρίζει ότι στο γερμανικό δίκαιο ισχύει η αρχή ότι κανένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο δεν οφείλει να καταθέσει στοιχεία εις βάρος του ενώπιον της αρχής που διεξάγει την έρευνα. Βάσει της αρχής αυτής, η προσφεύγουσα έχει το δικαίωμα να αρνηθεί να παράσχει οποιαδήποτε πληροφορία και δεν μπορεί να υποχρεωθεί να προσκομίσει κανένα έγγραφο εις βάρος της. Σύμφωνα με την προσφεύγουσα, κάθε κατηγορούμενος ή εξεταζόμενος μπορεί, δυνάμει του άρθρου 136, παράγραφος 1, του Strafprozeßordnung (γερμανικού κώδικα ποινικής δικονομίας), να συμπεριφέρεται παθητικά στις διαδικασίες έρευνας, ποινικής ή διοικητικής φύσεως, διότι κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμβάλει ενεργητικά στην επιβολή κυρώσεων στον εαυτό του.
- 81 Η εν λόγω εγγύηση του εθνικού δικαίου ασκεί εν προκειμένω επιρροή, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, στον βαθμό που το να της επιβληθεί πρόστιμο στο πλαίσιο της

διαδικασίας έρευνας του κοινοτικού δικαίου μπορεί να οδηγήσει σε διώξεις βάσει του εθνικού δικαίου. Η κίνηση άλλων διαδικασιών έρευνας είναι, μεταξύ άλλων, δυνατή, διότι η επιβολή προστίμου βάσει του άρθρου 15 του κανονισμού 17 δεν αποκλείει την άσκηση νέων ή πρόσθετων διώξεων κατά της επιχειρήσεως βάσει του εθνικού δικαίου (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1969, 14/68, Walt Wilhelm κ.λπ. κατά Bundeskartellamt, Συλλογή 1969, σ. 1, 16). Συναφώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, σε περίπτωση επιβολής προστίμου, η Επιτροπή περατώνει τη διαδικασία με την έκδοση αιτιολογημένης αποφάσεως που δημοσιεύεται στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, η οποία εκθέτει όλες τις περιστάσεις της υποθέσεως βάσει των οποίων αποδείχθηκε η παράβαση. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η δημοσίευση των στοιχείων αυτών μπορεί επίσης να οδηγήσει την αρμόδια εθνική αρχή στο να κινήσει, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, άλλες διαδικασίες έρευνας, ποινικής ή διοικητικής φύσεως.

82 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι επιταγές του γερμανικού δικαίου ασκούν επιρροή ως προς τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως μόνον καθόσον μπορεί ενδεχομένως να αντληθεί από τις διάφορες έννομες τάξεις των κρατών μελών μια κοινή αρχή σχετική με το δικαίωμα του εξεταζομένου να αρνηθεί να καταθέσει στοιχεία εις βάρος του. Ακριβώς αυτό όμως απέρριψε το Δικαστήριο με την απόφαση *Orkem* (σκέψη 29), υπενθυμίζοντας ότι οι έννομες τάξεις της πλειονότητας των κρατών μελών δεν αναγνωρίζουν το δικαίωμα του εξεταζομένου να αρνηθεί να καταθέσει στοιχεία εις βάρος του, παρά μόνο στα φυσικά πρόσωπα που κατηγορούνται για τη διάπραξη παραβάσεως στο πλαίσιο ποινικής διώξεως.

83 Εξάλλου, η Επιτροπή αναφέρει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, μόνον αυτή μπορεί να χρησιμοποιεί τις πληροφορίες τις οποίες συνέλεξε στο πλαίσιο διαδικασίας βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17 (απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 1992, C-67/91, ΑΕΒ κ.λπ., Συλλογή 1992, σ. I-4785, σκέψη 38). Υπενθυμίζει ότι οι αρχές των κρατών μελών δεν μπορούν να επικαλούνται τις πληροφορίες αυτές ούτε κατά την προκαταρκτική διαδικασία έρευνας ούτε για να δικαιολογήσουν απόφαση ληφθείσα βάσει των διατάξεων του δικαίου περί ανταγωνισμού, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για το εθνικό ή για το κοινοτικό δίκαιο. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παραμείνουν στην εσωτερική σφαίρα των αρχών αυτών και μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνον για να εκτιμηθεί η σκοπιμότητα κινήσεως ή όχι μιας εθνικής διαδικασίας (προπαρατεθείσα απόφαση ΑΕΒ κ.λπ., σκέψη 42).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

84 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, όσον αφορά το δίκαιο του ανταγωνισμού, οι έννομες τάξεις των κρατών μελών δεν αναγνωρίζουν γενικά το δικαίωμα του εξεταζομένου να μην καταθέτει στοιχεία εις βάρος του. Επομένως, δεν ασκεί επιρροή για την έκβαση της παρούσας υποθέσεως το ότι, σύμφωνα με την προσφεύγουσα, η αρχή αυτή υφίσταται στο γερμανικό δίκαιο.

85 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι υπάρχει κίνδυνος οι εθνικές αρχές να χρησιμοποιήσουν εις βάρος της τις πληροφορίες που συλλέγει και τους διαβιβάζει η Επιτροπή, αρκεί η παραπομπή στην προπαρατεθείσα απόφαση ΑΕΒ κ.λπ. (σκέψη 42), με την οποία το Δικαστήριο, αφού υπενθύμισε ότι οι πληροφορίες τις οποίες συλλέγει η Επιτροπή πρέπει να διαβιβαστούν στις εθνικές αρχές, είπε σαφώς ότι:

«Οι αρχές των κρατών μελών δεν μπορούν να επικαλούνται τις πληροφορίες αυτές ούτε κατά την προκαταρκτική διαδικασία έρευνας ούτε για να δικαιολογήσουν απόφαση ληφθείσα βάσει των διατάξεων του δικαίου περί ανταγωνισμού, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για το εθνικό ή για το κοινοτικό δίκαιο. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παραμείνουν στην εσωτερική σφαίρα των αρχών αυτών και μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο για να εκτιμηθεί η σκοπιμότητα κινήσεως ή όχι της εθνικής διαδικασίας.»

86 Συνεπώς, οι γερμανικές αρχές δεν μπορούν να επικαλεστούν πληροφορίες τις οποίες έλαβε η Επιτροπή κατόπιν αιτήσεως παροχής πληροφοριών στηριζομένης στο άρθρο 11 του κανονισμού 17, προκειμένου να δικαιολογήσουν απόφαση που έλαβαν έναντι της προσφεύγουσας βάσει διατάξεων του δικαίου του ανταγωνισμού.

- 87 Συνεπώς, αν οι γερμανικές αρχές θεωρούν ότι οι πληροφορίες που έλαβε υπό τις συνθήκες αυτές η Επιτροπή μπορούν να στηρίξουν διαδικασία για τα ίδια πραγματικά περιστατικά, οφείλουν να απευθύνουν δική τους αίτηση παροχής πληροφοριών σχετικά με τα περιστατικά αυτά.
- 88 Το γεγονός ότι οι πληροφορίες που συνέλεξε η Επιτροπή μπορούν να επισύρουν την προσοχή των γερμανικών αρχών σε ενδεχόμενη παράβαση του γερμανικού δικαίου και ότι οι αρχές αυτές μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν για να εκτιμήσουν τη σκοπιμότητα κινήσεως ή όχι εθνικής διαδικασίας δεν επηρεάζει το συμπέρασμα ότι αυτός ο λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, όπως απορρέει σαφώς από τη σκέψη 42 της προπαρατεθείσας αποφάσεως ΑΕΒ κ.λπ.
- 89 Συνεπώς, ο σχετικός λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 90 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται, αφενός, η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως όσον αφορά την τελευταία περίπτωση των ερωτημάτων 1.6, 1.7 και 2.3 καθώς και το ερώτημα 1.8 της αιτήσεως παροχής πληροφοριών που απηύθυνε η Επιτροπή στην προσφεύγουσα στις 13 Αυγούστου 1997 και, αφετέρου, η απόρριψη της προσφυγής κατά τα λοιπά.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 91 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Πάντως, κατά την παράγραφο 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου, το Πρωτοδικείο μπορεί να

συμψηφίσει τα έξοδα, πλήρως ή εν μέρει, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι.

92. Εν προκειμένω, πρέπει να ληφθεί υπόψη, πρώτον, ότι κάθε διάδικος ηττήθηκε μερικώς. Σημειωτέον, δεύτερον, ότι η Επιτροπή, επιβάλλοντας στην προσφεύγουσα την απαίτηση να ικανοποιήσει τα αιτήματα της τελευταίας περιπτώσεως των ερωτημάτων 1.6, 1.7 και 2.3 καθώς και του ερωτήματος 1.8, προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας, μη λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση *Orkem*, και την ανάγκασε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η Επιτροπή πρέπει να φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της προσφεύγουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση C(98) 1204 της Επιτροπής, της 15ης Μαΐου 1998, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, όσον αφορά την τελευταία περίπτωση των ερωτημάτων 1.6, 1.7 και 2.3 καθώς και του ερωτήματος 1.8 της αιτήσεως παροχής πληροφοριών που απηύθυνε η Επιτροπή στην προσφεύγουσα στις 13 Αυγούστου 1997.**
- 2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.**

- 3) Η καθής φέρει τα δικαστικά της έξοδα καθώς και τα δύο τρίτα των εξόδων της προσφεύγουσας, η οποία φέρει το ένα τρίτο των δικαστικών της εξόδων.**

Vesterdorf

Potocki

Meij

Βηλαράς

Forwood

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 19 Φεβρουαρίου 2001.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

B. Vesterdorf